

**ПРИНОС КЪМ ТРЕМАТОДОФАУНАТА
НА СИВАТА ВОДНА ЗМИЯ
NATRIX TESSELLATA (LAUR, 1768)
(REPTILIA, COLUBRIDAE) В БЪЛГАРИЯ**

Диана А. Курин

ПУ „П. Хилендарски“ — Катедра Екология и ОПС

Abstract

They are studied 113 specimens of *Natrix tessellata* according the method of whole helminthologic autopsy of the organs (Skrjabin, 1946). The reptiles are collected from different habitats of South Bulgaria during the period of 1990-1993. It was found invasion of *Natrix tessellata* by 7 species of trematodes. *Natrix tessellata* is a new host for the trematodes: *Paralepoderma cloacicola*, *Leptophallus nigrovenosus*, *Telorchis stossichi*, *Patagium lazarewi*, *Diplodiscus subclavatus*. They are determined new zones of dissemination of the trematodes in *Natrix tessellata* in our country.

Kew words: *Trematoda*, *Reptilia*. South Bulgaria.

Въведение

Влечугите стоят в основата на родословното дърво на висшите гръбначни животни. Това в значителна степен определя все по-нарастващия интерес към тяхното изучаване по отношение на анатомия, физиология, екология и др.

През последните години влечугите са и обект на интензивни хелминтологични проучвания в редица страни. Хелминтофауната на влечугите представлява не само значителен теоретичен интерес, но има и практическо значение, определено от това, че влечугите могат да бъдат междинни, допълнителни или резервоарни гостоприемници на някои хелминти по домашните животни.

В България изследванията върху хелминтофауната на *Natrix tessellata* са малко (Божков 1958, 1961, 1962; Бъчваров 1969, 1988; Бисерков 1989).

Цел на настоящата работа е да се проучи трематодофауната на *Natrix tessellata* от някои райони на Южна България.

Материал и методика

През периода 1990-1993 по метода на пълната хелминтологична аутопсия на органите (Скрябин 1946) е направено хелминтологично изследване на 113 екземпляра *Natrix tessellata*, събрани от различни находища на Южна България — Пловдивско, Пазарджишко, Кърджалийско, Хасковско, Бургаско (Царево), Казанлъшко. Изолираните трематоди са обработени според стандартната за такива изследвания методика. Част от хелминтологичния материал е от колекцията на проф. Бъчваров, събиран в продължение на 30 години.

Резултати

Систематична част

Клас *Trematoda*

Подклас *Digenea*

Семейство *Encyclometridae* Mehr, 1931

1. *Encyclometra colubrimurorum* (Rud, 1819)

Находища: Пловдивско, Пазарджишко, Казанлъшко.

Локализация: черва.

Екстензивност на инвазия: 3,54%.

Интензивност на инвазия: 1-2 екз.

Сезон: лято.

Кърджалийско е нов район, в който е установено инвазиране на *Natrix tessellata* с *Encyclometra colubrimurorum*.

2. *Paraleptoderma cloacicola* (Lühe, 1909)

Находища: Пазарджишко, Пловдивско.

Локализация: клоака.

Екстензивност на инвазия: 7,08%.

Интензивност на инвазия: 1-3 екз.

Сезон: пролет, лято.

Пловдивско и Пазарджишко са нови райони, в които е установено инвазиране на *N. tessellata* с *Paraleptoderma cloacicola*. *N. tessellata* е нов гостоприемник за *Paraleptoderma cloacicola*.

3. *Leptophallus nigrovenosus* (Bellingham, 1844) Lühe, 1909

Находища: Рибно стопанство — Пловдив, гребна база Пловдив.

Локализация: тънки черва.

Екстензивност на инвазия: 2,65%.

Интензивност на инвазия: 1-2 екз.

Сезон: лято.

Natrix tessellata е нов гостоприемник за *Leptophallus nigrovenosus*.

Семейство *Telorchidae* Looss, 1898

4. *Telorchis assula* (Dujardin, 1845)

Находища: Пловдивско, Пазарджишко, Хасковско, Кърджалийско, Бургаско (Царево).

Локализация: тънки черва.

Екстензивност на инвазия: 27,43%.

Интензивност на инвазия: 1-3 екз.

Сезон: пролет, лято, есен.

Пазарджишко и Бургаско (Царево) са нови райони, в които е установено инвазиране на *N. tessellata* с *Telorchis assula*.

5. *Telorchis stossichii* Goldberger, 1911

Находища: Пловдивско, Бургаско (Царево).

Локализация: черва.

Екстензивност на инвазия: 3,54%.

Интензивност на инвазия: 1-2 екз.

Сезон: лято, есен.

Natrix tessellata е нов гостоприемник за *Telorchis stossichii*, а Бургаско — нов район, в който е установен *T. stossichii* във влечугите.

Семейство *Auridistomatidae* Stunkard, 1924

6. *Patagium lazarewi* Skrjabin et Popoff, 1924

Находище: Казанлъшко.

Локализация: тънки черва.

Екстензивност на инвазия: 0,88% (в 1 екз. *N. tessellata*).

Интензивност на инвазия: 1 екз.

Сезон: лято.

Natrix tessellata е нов гостоприемник за *Patagium lazarewi*, а Казанлъшко — нов район, в който е установено инвазиране на влечуги с този трематод.

Семейство *Diplostomatidae* Skrjabin, 1949

7. *Diplodiscus subclavatus* (Pall, 1760)

Находища: Пловдивско, Пазарджишко, Казанлъшко.

Локализация: клоака.

Екстензивност на инвазия: 5,31%.

Интензивност на инвазия: 1-2 екз.

Сезон: лято, есен.

Natrix tessellata е нов гостоприемник за *Diplodiscus subclavatus*, а Казанлъшко — нов район, в който е установено инвазиране на влечуги в България с този трематод.

Изводи

1. Установени са 7 вида трематоди за хелминтофауната на *Natrix tessellata* в България.

2. *Natrix tessellata* у нас е нов гостоприемник за:

— *Paralepoderma cloacicolla* (Lühe, 1909);

— *Leptophalus nigrovenosus* (Bellingham, 1844) Lühe, 1909;

— *Telorchis stossichii* Goldberger, 1911;

— *Patagium lazarewi* Skrjabin et Popoff, 1924;

— *Diplodiscus subclavatus* (Pall, 1760).

3. Установени са нови райони на разпространение на трематодите в *Natrix tessellata* у нас за:

— *Encyclometra colubrimurorum* — Кърджалийско;

— *Paralepoderma cloacicolla* — Пловдивско, Пазарджишко;

— *Telorchis assula* — Пазарджишко, Бургаско (Царево);

— *Telorchis stossich* — Бургаско (Царево);

— *Patagium lazarewi* — Казанлъшко;

ЛИТЕРАТУРА

- Бисерков, В. 1989. Хелминти по влечугите от разред Scumata в България — фаунистични, морфологични и биологични изследвания. Дисертация за получаване на научна степен кбн, София.
- Божков, Д. 1958. Принос към проучването на трематодите на змиите в България. Изв. на Зоол. и-т на БАН, кн. 7, с. 417-424.
- Божков, Д. 1961. Върху хелминтофауната на някои земноводни и влечуги от Бургаско-Странджа планина (предварително съобщение). Сб. Комплексни изследвания на природните огнища на зараза в района на Странджа планина. Изв. на Зоол. и-т на БАН, с. 141-145.
- Божков, Д. 1962. Върху хелминтофауната на някои земноводни и влечуги от Петричко-Гоцеделчевско (предварително съобщение). Сб. Природни огнища на зараза в Петричко и Гоцеделчевско. Изв. на ЦХЛ БАН, 185-190.
- Бъчваров, Г. 1969. Към трематодофауната на някои влечуги в България. Изв. на ЦХЛ БАН, кн. 13, с. 191-195.
- Бъчваров, Г. 1988. Принос към изучаването на хелминтофауната на влечугите у нас (клас *Monogenea*, клас *Trematoda*, клас *Cestoda*). Научни трудове на ПУ „Иван Хилендарски“, т. 26, кн.6, с. 247-254.

CONTRIBUTION A LA TREMATODOFAUNE
DU SERPENT D'EAU GRIS *Natrix tessellata*
(LAUR, 1768) (REPTILIA, COLUBRIDAE) EN BULGARIE

Diana A. Kirin

*Université de Plovdiv „Paissi Hilendarski“
Chaire „Ecologie et Protection de la nature“*

(Résumé)

D'après la méthode de l'autopsie helminthologique complète des organes (Scrjabin, 1946) sont analysés 113 exemplaires de *Natrix tessellata*. Les reptiles sont ramassés dans divers lieux de la Bulgarie du Sud pendant la période de 1990-93. On a constaté une invasion chez *Natrix tessellata* de 7 espèces de trématodes: *Encyclometra colubrimurorum*, *Leptophallus nigrovenosus*, *Paralepoderma cloacicola*, *Telorchis assula*, *Telorchis stossichi*, *Patagium lazarewi*, *Diplodiscus subclavatus*. *Natrix tessellata* chez nous est un hôte nouveau pour: *Paralepoderma cloacicola*, *Leptophallus nigrovenosus*, *Telorchis stossichii*, *Patagium lazarewi*, *Diplodiscus subclavatus*. On a trouvé des régions nouvelles de dissémination des trématodes dans *Natrix tessellata* chez nous pour: *Encyclometra colubrimurorum* (région de Kardjali), *Paralepoderma cioacicola* (région de Plovdiv et de Pazardjik), *Telorchis assula* (région de Pazardjik et de Bourgas), *Telorchis stossichi* (région de Bourgas), *Patagium lazarewi* (région de Kazanlak), *Diplodiscus subclavatus* (région de Kazanlak).